

Horsens i 1800-tallet

Turen er en gåtur på ca. 1,9 km. Nedenfor kan I kort læse, hvad I skal have med på turen og en introduktion til Horsens i 1800-tallet. Hvis I har brug for hjælp til at komme i gang, kan I læse mere her.

Praktisk info

For at få det optimale ud af turen er det nødvendigt med lidt udstyr: En GPS, hvori der kan indtastes et koordinat, en mobiltelefon eller andet udstyr med mobil opkobling til internettet. Desuden skal I bruge et kamera, papir og blyant.

Det er vigtigt, at I er meget nøjagtige med udregninger og indtastninger, da det er nemt at fare vild. Hvis I mister sporet helt, er det muligt at få lidt hjælp her: www.xhm.dk/spor2.html.

God tur og husk passende opførsel i byen.

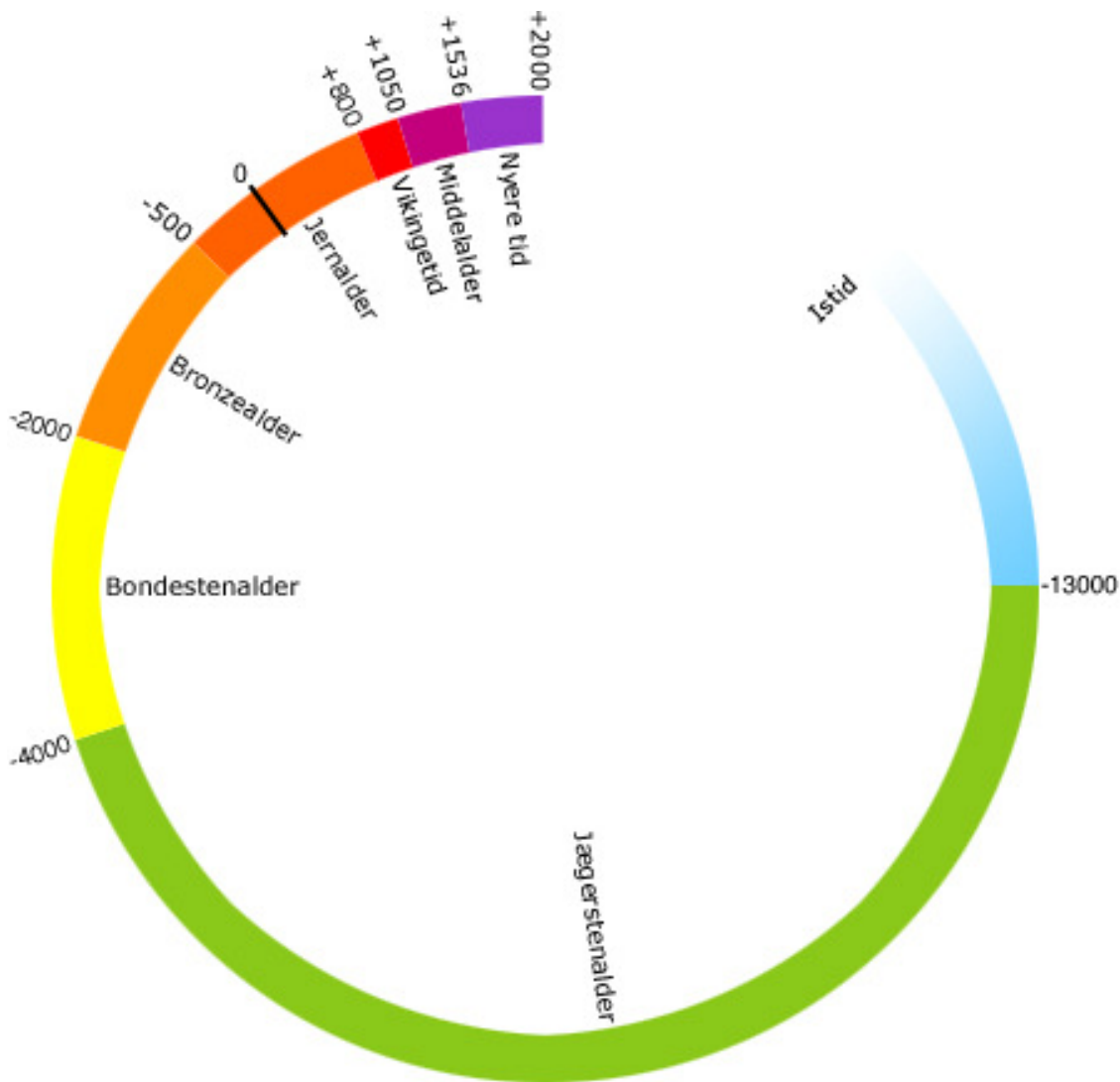
Horsens

Denne tur tager dig gennem en del af Horsens, hvis rødder rækker delvist tilbage i middelalderen, men som fortrinsvis havde sin vækst i 1800-tallet som en del af industrialiseringen. Med udgangspunkt i stående bygninger gives en smagsprøve på, hvad der skete i Horsens i denne periode.

I vikingetiden var Horsens primært koncentreret i området omkring Borberggade. Senere i middelalderen bredte den sig mod vest, og Søndergade kom til at udgøre byens hovedgade. Udviklingen frem til 1850 fortsatte i samme retning, men området hvor Beringsplads nu er, udgjorde på dette tidspunkt fugtige engarealer og satte derfor en naturlig grænse for byens ekspansion i den retning. En naturlig udvikling var at forsætte ud af byens nordlige indfaldsvej, Smedegade. En udvikling der allerede var begyndt i middelalderen.

I løbet af 1800-tallets første halvdel blev byens befolkning fordoblet og udgjorde 5400 mennesker ved århundredes midte. Men den stigning var intet at regne mod den vækst som industrialiseringen i 1800-tallets anden del førte med sig. I 1901 var Horsens landets femtestørste by med 22.000 indbyggere.

Perioden satte sig tydelige spor i Horsens, og mange af byens mest markante bygninger stammer fra denne periode. Det gælder f.eks. Statsfængslet eller Tugthuset, som det hed ved indvielsen i 1853. Af andre bygninger kan nævnes Det gamle Rådhus på Søndergade fra 1855. Desuden måtte der tages to nye kirkegårde i brug. Nordre Kirkegård i 1860 og Østre Kirkegård i 1879.



Tidscirkel og alle cirkeludsnit af Bjarne A. Kofoed.

Her kan du læse mere om Horsens

Annette Hoff: *Guide til det gamle Horsens*. 2004.

Bay, Svend Aage 1982: *Horsens historie indtil 1837*. Horsens.

Knudsen, Bodil Møller & Ole Schjørring: *Fra grubehus til grillbar*. Horsens.

Schjørring, Ole 2001: *Kend din by. Huse og mennesker i Horsens*. Horsens.

www.horsensleksikon.dk

www.faengslet2.dk

WP 1

Waypoint: N 55° 51.863 E 009° 50.669

Hvor mange personer er der på statuen i haven foran bygningen?

Antallet af personer = A

Gå til: [www.xhm.dk/52\(083-A\).html](http://www.xhm.dk/52(083-A).html)

WP 2

Waypoint: N 55° 52.(083-A) E 009° 50.665

Hvor mange blomsterkummer er der foran den markante, gule teglstensbygning?

Antallet af blomsterkummer = B

Gå til: [www.xhm.dk/52\(060+B\).html](http://www.xhm.dk/52(060+B).html)

WP 3

Waypoint: N 55° 52.(060+B) E 009° 50.761

Hvor mange ringeklokker er der ved hoveddøren ovenfor trappen?

Antallet af ringeklokker = C

Gå til: [www.xhm.dk/51.707+\(100xC\).html](http://www.xhm.dk/51.707+(100xC).html)

WP 4

Waypoint: N 55° 51.707+(100xC) E 009° 50.873

Hvor mange kviste er der på den teglstensbygning, der bærer fabrikkens navn?

Antallet af kviste = D

Gå til: [www.xhm.dk/51\(885-D\).html](http://www.xhm.dk/51(885-D).html)

WP 5

Waypoint: N 55° 51.(885-D) E 009° 50.741

Hvor mange stjerner er der omkring døren/portalen?

Antal stjerner = E

Gå til: [www.xhm.dk/51\(761+E\).html](http://www.xhm.dk/51(761+E).html)

WP 6

Waypoint: N 55° 51.(761+E) E 009° 51.011

Hvor mange høje, smalle blændinger er der på kirkens gavl over det runde vindue?

Antallet af blændinger = F

Gå til: [www.xhm.dk/51\(798+F\).html](http://www.xhm.dk/51(798+F).html)

WP 7

Waypoint: N 55° 51.(798+F) E 009° 51.336

I står nu i et helt specielt anlæg. Der blev anlagt to af slagsen i løbet af 1800-tallet, og dette er det ældste. Hvornår blev det anlagt? I har svaret ved hånden...

Årstallet = G

Gå til: [www.xhm.dk/51\(G-1360\).html](http://www.xhm.dk/51(G-1360).html)

Tag nu et foto af jeres skattejagtshold med lokaliteten i baggrunden. Send fotoet til muslsj@horsens.dk. Alle, der sender foto, deltager i lodtrækningen om en lille gave.

Tak for deltagelse!